C/2025/108

10.1.2025

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Průmysl 5.0 – jak jej dosáhnout

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2025/108)

Zpravodaj: **Giuseppe GUERINI**

Spoluzpravodaj: **Guido NELISSEN**

Poradce	Paolo MANFREDI (pro zpravodaje, skupina III)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	18. 1. 2024
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI)
Přijato v sekci	24. 9. 2024
Přijato na plenárním zasedání	23. 10. 2024
Plenární zasedání č.	591
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	248/1/4

1. Závěry a doporučení

1.1 Průmysl 5.0 představuje další pokrok v oblasti zvyšování vlivu digitálních technologií na výrobu, jelikož mimo jiné uplatňuje přístup zaměřený na člověka a soustředí se na ekonomickou odolnost a udržitelnost. Měl by být vnímán jako pokračování současné digitální průmyslové revoluce a zároveň by se v jeho rámci měly řešit nedostatky, které měl průmysl 4.0, co se týče posilování společenských a ekologických hodnot, které jsou nyní prioritou. Průmysl 5.0 umožňuje podnikům a průmyslovým odvětvím, aby zaujaly širší hledisko a řešily nově vyvstávající společenské výzvy.

1.2 Orgány EU by měly podporovat vytváření příznivého evropského průmyslového ekosystému, který musí obstát i v budoucnu a posílí konkurenceschopnost, jelikož se bude jednat o první hospodářství na světě, v jehož středu zájmu bude člověk.

1.3 EHSV se domnívá, že pojem průmysl 5.0 je třeba dále rozpracovat, aby bylo možné lépe definovat jeho hospodářské, sociální, politické, právní a technologické dopady a zároveň odlišit fakta od marketingu. V první řadě je důležité posoudit výsledky průmyslu 4.0, který se stále vyvíjí a ani zdaleka ještě nebyl plně realizován.

1.4 EHSV podporuje orgány a sociální partnery v tom, aby vytvořili jasnější koncepční, hospodářský a regulační rámec a akční plány pro rozsáhlé zavedení zásad průmyslu 5.0, přičemž by měli zohlednit potenciální sociální náklady. Za tímto účelem je třeba investovat do inovací na pracovišti s cílem podpořit konkurenceschopnost evropských podniků a zároveň zachovat vysokou profesní úroveň a zlepšit kvalitu pracovních míst. K zajištění náležité technologické transformace je nutné intenzivněji zapojit pracovníky a vést náležitý sociální dialog, jenž by zahrnoval všechny příslušné zúčastněné strany a organizovanou občanskou společnost.

1.5 Zavádění průmyslu 5.0 by měly podporovat i decentralizované platformy zúčastněných stran a partnerství veřejného a soukromého sektoru, které budou muset vytvořit vzdělávací nástroje, stanovit programy a podnikatelské záměry a podporovat zavádění a výměnu či šíření osvědčených postupů. Základní strategie pro inovace a rozvoj by měla spočívat v zaručení a podpoře širokého přístupu k těmto programům (a to i pro malé a střední podniky, podnikatele, zaměstnance na všech úrovních i odlehlé regiony).

1.6 Průmysl 5.0 by se měl rovněž stát nástrojem, který by zvýšil atraktivitu výroby pro mladé a starší lidi, čímž by umožnil řešit prohlubující se problém nedostatku kvalifikovaného lidského kapitálu, udržet odborné znalosti, motivovat pracovníky v rámci řešení výzev a využít potenciálu mladých generací k inovacím.

1.7 Z hlediska průmyslové politiky považuje EHSV za důležité:

— vycházet při vytváření vize průmyslu 5.0 ze stávajících evropských politik, jako je Zelená dohoda, průmyslová strategie, akt o umělé inteligenci, digitální dekáda, evropský pilíř sociálních práv a agenda dovedností. Zároveň by měly být tyto politiky aktualizovány, aby do nich byly začleněny i zásady průmyslu 5.0,

— zohlednit zásady průmyslu 5.0 při navrhování způsobů transformace průmyslových ekosystémů a stávajících programů, jako je partnerství „Made in Europe“,

— zvýšit znalosti výrobních podniků, zejména malých a středních podniků, o potenciálu digitálních technologií. K tomu je nutné poskytovat podnikům náležitou podporu, aby chápaly potenciál, které mají inovace pro jejich podnikání, definovaly své digitální a ekologické cíle a cíle v oblasti odolnosti a vypracovaly a prováděly transformační strategické plány,

— poskytovat soustavnou a dostatečnou podporu nákladným investicím, jež se týkají všech aspektů podnikání a jsou nutné pro modernizaci podniků v souladu se zásadami průmyslu 5.0,

— zaměřit se na celé hodnotové řetězce a ekosystémy a oběhové výrobní procesy, což umožní zohlednit v hospodářském rozvoji společenské cíle,

— investovat do programů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, a to jak veřejných, tak soukromých, a to za účelem rozvoje nových udržitelných/odolných hospodářských modelů / výrobních systémů / trhů zaměřených na člověka,

— využívat průmysl 5.0 jako nástroj pro regionální transformační strategie a kombinovat hospodářské oživení s politikami spravedlivé transformace a oběhovými, odolnými a udržitelnými hodnotovými řetězci.

1.8 Cílem EHSV je upozornit subjekty s rozhodovací pravomocí na to, že v době náhlých změn je nutné vymezit komplexní přístup k digitálním inovacím našich výrobních systémů a společnosti s cílem posílit regulační profily, které by v souladu s etikou vycházely z demokratických hodnot, sociální spravedlnosti, spravedlivé hospodářské soutěže a inkluzivní konkurenceschopnosti.

1.9 EHSV se domnívá, že konkurenceschopnost EU bude posílena prostřednictvím uplatňování digitálních technologií tak, aby byly soustředěny na člověka, a tím, že se z podniků stanou soustavně se vzdělávající organizace.

2. **Souvislosti návrhu**

2.1 Toto stanovisko se zabývá novou koncepcí, jíž je průmysl 5.0. Jeho cílem je řešit obavy společnosti plynoucí z probíhající digitální transformace průmyslu, a to v odvětví výroby i v odvětví služeb, a zároveň zajistit, aby byl průmysl EU i nadále produktivní a konkurenceschopný.

2.2 Cílem průmyslu 5.0 je do procesů probíhajících v podnicích začlenit sociální a environmentální aspekty, jelikož průmysl 4.0, který byl zaměřen především na digitalizaci a automatizaci, se jimi dostatečně nezabýval. V posledních letech se v rychlém sledu objevila řada nových problémů a obav, což má rovněž hluboký dopad na strategie podniků. Panují stále větší obavy, co se týče širokého pojetí sociální a environmentální odpovědnosti podniků.

2.3 Průmysl 5.0 aktualizuje a rozšiřuje koncepce zavedené v rámci průmyslu 4.0 a zaměřuje se při tom na lidi, planetu a prosperitu. Tato aktualizace souvisí s třemi hlavními faktory: technologickými změnami, k nimž došlo; prohlubujícími se společenskými a politickými problémy, které nastaly od vypracování tohoto modelu; a měnícím se geopolitickým paradigmatem, které v široké míře ovlivňuje prostorové rozložení výroby.

2.4 Průmysl 5.0 umožňuje vytvořit průmyslové paradigma, které přesahuje rámec přístupu zaměřeného pouze na technologie a růst, a to díky integraci technologií zaměřených na lepší řešení nových globálních výzev, jako je změna klimatu, nedostatek zdrojů, energetická účinnost, nová a komplexní geoekonomika a nutnost sociálně spravedlivějšího rozvoje.

3. **Od průmyslu 4.0 k průmyslu 5.0 – revoluce nebo vývoj?**

3.1 Průmysl 4.0 byl původně vypracován jako vnitrostátní strategie, jejímž účelem bylo připravit německý zpracovatelský průmysl na digitální věk. Tato strategie se nakonec stala novým vzorem pro digitální inovace v průmyslu. Spočívala v rozsáhlém zavádění vícero automatizačních technologií, jako je cloud computing, data velkého objemu, strojové učení, automatizační technologie, roboti a internet věcí, což umožnilo komunikaci mezi zařízeními bez obsluhy. Díky stále rostoucímu výkonu počítačů a rychlejším sítím mohou být výrobní systémy řízeny v reálném čase a připraveny na rozhodnutí založená na datech, což výrazně zlepší flexibilitu a účinnost a i v hromadné výrobě umožní dosáhnout vysokého stupně přizpůsobení. Výsledné „inteligentní továrny“ by měly vést ke vzniku průmyslu „připraveného na budoucnost“, propojení strojů, výrobků, systémů a lidí a sloučení reálného a virtuálního světa prostřednictvím kyberfyzikálních systémů.

3.2 Průmysl 4.0 byl zaveden v několika různých výrobních kontextech, a to i v malých a středních podnicích. Jeho rozvoj v neklidném geopolitickém a hospodářském období nicméně vyvolal určité obavy, pokud jde o sociální dopady této rozsáhlé automatizace výrobních procesů (týkající se jistoty zaměstnání a zastarávání dovedností), jelikož globální lídři se zaměřili na řešení jiných problémů. Cílem průmyslu 4.0 bylo digitalizovat výrobu v podobě, v jaké se nacházela v roce 2011, kdy byla organizována v rámci zjevně bezproblémových globálních hodnotových řetězců a mnohem méně se dbalo na její environmentální a sociální dopady.

3.3 Po několika letech celosvětového vývoje a experimentování je nyní zřejmé, že přístup v rámci průmyslu 4.0, který se zaměřil na automatizaci, opomíjel důsledky, které nastanou pro lidský kapitál, a to od nedostatku dovedností nezbytných pro zvládání stále komplexnějších digitálních technologií přes riziko vyšší intenzity práce až po prohlubující se problém začleňování starších pracovníků do neustále se měnícího prostředí.

3.4 Měla být by rovněž věnována větší pozornost „datifikaci“, která konkrétně spočívá v tom, že se zcela spoléháme na kontrolu výrobních procesů prostřednictvím dat a algoritmů, které sice zlepšují přesnost výrobních procesů, ale mohou rovněž ochudit tvůrčí přínos lidských schopností.

3.5 V rámci průmyslu 4.0 se podcenila skutečnost, že hlavní podíl na úspěchu výrobního procesu má lidský faktor, zejména v demokratické a otevřené společnosti. Rovněž se věnovala menší pozornost některým klíčovým aspektům průmyslové výroby, které přesahují rámec produktivity a od té doby se staly hlavními politickými prioritami. Jedná se například o to, že je třeba zajistit, aby měl průmysl mnohem menší dopad na životní prostředí, a to prostřednictvím snižování množství odpadu, podporou oběhovosti a hospodářské odolnosti a snížením využívání energie, která má pocházet z ekologičtějších zdrojů.

3.6 Proto je třeba důkladně revidovat vizi a cíle průmyslu 4.0, o čemž se nyní hovoří jako o „průmyslu 5.0“. EHSV v této souvislosti podporuje vizi GŘ pro výzkum a inovace ([1]), jejímž cílem je prohloubit používání digitálních technologií v průmyslu tím, že bude zohledňována udržitelnost, zaměření na člověka a odolnost. Průmysl 5.0 nelze považovat za novou průmyslovou revoluci, ale spíše za pokračování stávající digitální průmyslové transformace s novým a nezbytným důrazem na posílení společenských a ekologických hodnot. S jeho širokým prováděním je kromě toho ještě třeba začít.

([1]) Evropská komise, GŘ pro výzkum a inovace, Breque M., De Nul L., Petridis A., *Industry 5.0 – Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry (Průmysl 5.0 – Směrem k udržitelnému a odolnému evropskému průmyslu zaměřenému na člověka)*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/468a892a-5097-11eb-b59f-01aa75ed71a1.

3.7 Průmysl 5.0 vychází ze „společnosti 5.0“, což je koncepce, která vznikla v roce 2017 v Japonsku na základě vize, že je třeba provést digitální transformaci společnosti, která by se zdaleka neomezovala pouze na výrobu. Není náhodou, že průmysl 5.0 vznikl právě v Japonsku, které bylo první rozvinutou zemí, v níž nastaly společenské problémy a problémy s produktivitou. Z tohoto důvodu bylo třeba přijmout komplexnější přístup k technologiím, který byl zaměřený na budoucnost. Nejednalo se o nástroj pro ty, kteří již byli zvýhodněni, ale o nezbytný prostředek k překonání zvyšujících se výzev, jako je stárnoucí společnost a méně produktivní a konkurenceschopná ekonomika. Uplatníme-li tuto koncepci na průmysl, jedná se o to, kombinovat technologické inovace průmyslu 4.0 se snahami o celkový blahobyt společnosti a o dobrý stav životního prostředí. To je možné díky třem novým aspektům: zaměření na člověka, udržitelnosti a odolnosti.

Zaměření na člověka a lidský kapitál

3.8 Podle vize průmyslu 5.0 mají podniky zaujmout širší přístup založený na hodnotách, obecně zvážit dopad výroby a ztotožnit se s mnohem rozsáhlejším pojetím vytváření hodnoty. Podniky musí nově upřednostňovat společenské cíle, které přesahují rámec růstu, a tak odolným způsobem zabezpečovat prosperitu. V důsledku tohoto závazku musí zavést odpovědné výrobní a inovační modely, respektovat svůj lidský kapitál a posílit jeho postavení, přehodnotit své environmentální a společenské cíle a nezaměřovat se pouze na krátkodobé zisky, nýbrž aktivně usilovat o souběžnou transformaci.

3.9 Pro průmysl 5.0 je znovu člověk středobodem výroby, neboť jeho zkušenosti, znalosti a dovednosti jsou zásadními zdroji dlouhodobých konkurenčních výhod. Jeho přístup vyvažuje výhody spojené s produktivitou, jež plynou z automatizace, výhody plynoucí z tvořivosti a řemeslné činnosti, které jsou vnímány jako výhradně lidské schopnosti. Patří sem rovněž případy, kdy je samotná povaha podniku nedílně spjata s účastí pracovníků, jako je tomu v případě družstev.

3.10 Pro průmysl 4.0 byla hlavním cílem podpora digitální výroby, a jistým způsobem byl opomíjen důsledek rozsáhlé automatizace na lidský kapitál a společnost. To mělo negativní dopad na míru zaměstnanosti a nebyl doceňován jedinečný přínos člověka ke kvalitě výroby. Zatímco stroje mohou provádět pouze to, k čemu byly naprogramovány, lidé naopak vnášejí do výrobního procesu inovace a kreativitu. Proto je důležité dosáhnout v rámci všech výrobních činností součinnosti mezi lidmi a stroji, kdy budou lidskou práci podporovat a posilovat inteligentní stroje (např. kolaborativní roboti, pomocí nichž se automatizují opakující se, náročné a nebezpečné fáze výroby). To pracovníkům umožní, aby se soustředili na navrhování procesů a výrobků, řešení problémů, organizaci, plánování a zákaznické služby. Zaměření na člověka rovněž znamená, že bude brán obecně větší ohled na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a bude brán větší zřetel i na pracovníky, kteří bez ohledu na to, jaká preventivní opatření budou přijata, jsou nebo budou v důsledku automatizace nahrazováni.

Udržitelnost

3.11 Cílem průmyslu 5.0 je přispět k dosažení evropských cílů v oblasti klimatu. Má se díky němu skoncovat s lineárním ekonomickým modelem založeným na získávání, výrobě a vyhazování produktů tím, že bude nahrazen oběhovým a regenerativním hospodářstvím spočívajícím v opětovném použití, v repasování, v přístupu oběhového designu a výrobních procesech, které předcházejí vzniku odpadu. Průmysl 5.0 upřednostňuje využívání digitálních technologií za účelem monitorování spotřeby energie, optimalizace účinného využívání zdrojů, rozvoje oběhových procesů nebo snižování toků odpadů prostřednictvím digitálního sledování (digitalizované oběhové hospodářství).

Odolnost

3.12 Rostoucí geoekonomické napětí způsobilo, že je více pozornosti věnováno řízení rizik, jelikož nedílnou součástí podnikání se stala nejistota všeho druhu. Cílem průmyslu 5.0 je rozvíjet strategie odolnosti založené na diverzifikaci dodavatelských řetězců, přizpůsobivější/modulární a decentralizované výrobní kapacitě a flexibilních výrobních systémech. Jde o to, překonat celou řadu různých problémů, které mohou ohrozit výrobu, od geopolitického napětí přes energetické a surovinové krize, katastrofy související s klimatem až po pandemie. Dosáhnout odolnosti rovněž znamená, že je nutné věnovat větší pozornost kybernetické bezpečnosti, neboť kybernetické útoky by mohly zcela vyřadit z provozu rozsáhlé automatizované systémy. V tomto ohledu může průmysl 5.0 přispět nejen k podpoře konkurenceschopnosti evropských podniků, ale také k upevnění strategické autonomie EU.

4. **Klíčové faktory přechodu na průmysl 5.0**

4.1 Průmysl 5.0 tvoří především výrobní procesy založené na průmyslovém internetu věcí, vysokorychlostní bezdrátové komunikaci, pokročilé robotice, analýze dat velkého objemu, umělé inteligenci a cloud computingu. Z využívání převážné části těchto technologií vycházel již v průmysl 4.0, nicméně po roce 2011 došlo v průběhu let ke značnému rozšíření jejich oblasti použití a rovněž se staly levnější a přístupnější. Význam některých technologií, jako je generativní umělá inteligence, se navíc od té doby neustále zvyšuje.

4.2 V souladu s výše uvedenými cíli se v rámci průmyslu 5.0 přesouvá pozornost na technologie, jež podporují spolupráci mezi lidmi a softwarem/stroji, jako jsou kolaborativní roboti, jež umožňují interakci s lidmi, zlepšují hospodaření s energií a prodlužují životní cyklus výrobků. Cílem této vize maximálně propojeného průmyslového ekosystému je vyvíjet inteligentní výrobky určené pro inteligentní zákazníky a spotřebitele prostřednictvím inteligentních dodavatelských řetězců a zároveň uzavřít ekologický cyklus řízením životního cyklu výrobků.

4.3 Pro využití příležitostí, které umožňuje zavedení průmyslu 5.0, má zásadní význam zapojení pracovníků a sociální dialog, protože je nezbytné zajistit angažovanost všech zaměstnanců na všech úrovních. Z toho důvodu by se informování a konzultace měly konat v rané fázi s cílem: a) zajistit, aby digitální řešení spíše podporovala a posilovala lidskou práci, než aby ji nahrazovala; b) zmírnit potenciální sociální náklady a vytvořit záchranné sítě pro pracovníky, kteří mají přejít na jiné pracovní místo, včetně individuálně uzpůsobených řešení pro pracovníky, kteří nemohou změnit kvalifikaci; c) zajistit spravedlivé přerozdělení souvisejících výhod; d) zahájit sociální dialog na různých úrovních a v různých odvětvích, což umožní větší zapojení organizované občanské společnosti.

5. **Organizace práce**

5.1 Průmysl 5.0 usiluje o opětovné potvrzení úlohy lidského kapitálu ve vysoce automatizovaném výrobním prostředí, čímž by mělo vzniknout pozitivnější a přitažlivější pracovní prostředí založené na zdravé, kreativní a smysluplné interakci mezi lidmi a stroji. Toho by mělo být dosaženo na základě pochopení toho, že technologie člověka doplňují a že spolupráce mezi lidmi a stroji by měla být pojímána z hlediska učení. Člověk by se měl poučit z toho, jak zlepšit technologie tím, že je bude používat.

5.2 Technologické inovace zásadním způsobem přetvářejí stávající pracovní prostředí a vyžadují nové soubory dovedností. O to silnější bude potřeba nově definovat pracovní místa a následně přizpůsobit programy odborné přípravy. Zároveň to vyvolává obavy v případě pracovníků, u nichž bude větší riziko zastarávání dovedností a jejich nahrazování automatizací jejich úkolů. Aby bylo možné plně využít potenciál průmyslu 5.0, je zapotřebí široká škála nových či aktualizovaných souborů dovedností. Kromě digitálních a technických dovedností souvisejících s danými procesy budou také velmi potřebné interpersonální dovednosti. Toto rozsáhlé prohlubování dovedností a změna kvalifikace bude mít zásadní význam nejen pro současnost, ale ještě více pro budoucnost.

5.3 Vzhledem k tomu, že průmysl 5.0 umožňuje přesnější plánování výroby a efektivnější pracovní postupy, může rovněž omezit samostatnost pracovníků, protože jejich funkce se může změnit a oslabit. To znamená, že se od nich může požadovat, aby se řídili pokyny z digitalizovaných systémů, jak k tomu již dochází ve vysoce automatizované logistice. Dále mohou být jejich úkoly omezeny na monitorování výsledků zdokonalených technologií, jako je tomu v případě textů a překladů vytvořených umělou inteligencí.

5.4 Účinnější a digitalizovanější organizace práce by rovněž mohla zvýšit intenzitu práce, při níž by technologie určovaly tempo a lidé se snažili udržet krok. Dále by mohla způsobit prohloubení nerovností. Na jedné straně by byli vysoce kvalifikovaní, velice žádaní a dobře placení pracovníci, kteří by navrhovali, zaváděli a udržovali digitální technologie. Na straně druhé straně by byli pracovníci s nízkou kvalifikací, kteří by vykonávali monotónní úkony, jejichž nahrazení technologiemi by bylo příliš nákladné, nebo by pouze dohlíželi na stroje, které by práci prováděly, či by se jednalo o osoby falešně samostatně výdělečně činné v zakázkové ekonomice na digitálních platformách. Tento vývoj se pravděpodobně nevyhne ani intelektuálním pracovním místům, která byla dříve považována za vyhrazená elitě, již nelze technologiemi nahradit. Úkoly této elity však budou provádět technologie, jako je umělá inteligence, či se jejich význam podstatně sníží.

6. **Dovednosti**

6.1 Stále větší význam mají digitální dovednosti, a proto musí být na všech úrovních zaručen přístup k digitálnímu vzdělávání a odborné přípravě. Dále je třeba řešit digitální vyloučení (přístup k počítačovému hardwaru, rychlému internetovému připojení a základním digitálním dovednostem pro všechny). V rámci modelu průmyslu 5.0 musí digitální dovednosti doplňovat rozsáhlé a propojené zelené dovednosti, jelikož poptávka po dovednostech v oblasti snižování množství odpadu, nakládání s odpady a hospodaření s energií, využití a recyklace druhotných materiálů a účinnějších životních cyklů stále roste.

6.2 Je třeba podporovat digitalizaci vzdělávání a odborné přípravy. Široké zavádění digitálních technologií ve vzdělávání a odborné přípravě rozšíří přístup ke vzdělávacím příležitostem, které člověku umožní držet rozhodování ve svých rukou.

6.3 Ve všech podnicích je třeba zavést vzdělávací programy pro všechny pracovníky, a to i starší pracovníky a pracovníky s nižším vzděláním. Tyto možnosti musí být zejména v malých a středních podnicích zpřístupněny i podnikatelům, kteří provádějí investiční rozhodnutí, a je třeba je upozornit, že je nutné pokračovat v digitální a ekologické transformaci.

6.4 Vzhledem k tomu, že je důležité co nejlépe využít zkušeností pracovníků, musí podniky vytvořit kolektivní znalostní základnu, která zaměstnancům umožní výměnu zkušeností, lepší spolupráci, účinnější řešení problémů a podporu odpovědného rozhodování ve prospěch odolnosti.

6.5 Podniky sociální ekonomiky, a zejména družstva, prokázaly, a to i v průmyslových odvětvích, že umí účinně kombinovat demokratické řízení na pracovišti, účast pracovníků a zapojení místních komunit a vytvářet ekosystémy místní ekonomiky schopné podporovat udržitelný rozvoj. Proto je důležité mezi interpersonálními dovednostmi, které jsou pro průmysl budoucnosti nezbytné, vyzdvihnout schopnost spolupracovat.

6.6 Aby podniky dokázaly integrovat digitální technologie způsobem zaměřeným na člověka, musí se stát organizacemi, které se neustále vzdělávají, a vytvářet kulturu učení, jež co nejlépe využívá schopnosti pracovníků při používání technologií.

6.7 Je nezbytné soustavně prohlubovat dovednosti a měnit kvalifikaci stávajících pracovníků, zmenšit digitální propast související s pohlavím a věkem, omezit polarizaci trhů práce a zaručit vysokou kvalitu stávajících pracovních míst.

6.8 Je třeba se soustředit na prevenci nových pracovních rizik, ať už jde o bezpečnost a ergonomii vyplývající z interakce mezi člověkem a robotem nebo nedostatek soukromí a sebeurčení na pracovišti, které jsou způsobeny digitalizovanými postupy dohledu a monitorování.

V Bruselu dne 23. října 2024.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE